

більше харчів, ніж інші культури разом взяті. Глобалізація аграрного сектору призвела до катастрофічного зменшення польових культур, що надзвичайно небезпечно з точки зору стабільності аграрного виробництва.

Сучасний агроном повинен не тільки розуміти це, але і активно протидіяти. Для цього йому потрібні спеціальні знання про глобальну ресурсну систему рослин та її місце в забезпеченні продовольчого балансу та безпеки, як на світовому, так і національному рівнях [1].

Саме предмет «Генетичні ресурси рослин» дає необхідні знання в цьому напрямі. Концепція введення курсу «Генетичні ресурси рослин» була запропонована професором М. М. Чекаліним, схвалена і включена до програми підготовки бакалаврів з напрямку «Агрономія» [2]. З 2007 року даний курс викладається студентам факультету агротехнологій та екології. За короткий час викладання професором Чекаліним М. М. створена програма курсу «Генетичні ресурси рослин», яка є надзвичайно важливою з точки зору прокладання мосту між теоретичною генетикою та практичними аспектами застосування в селекції та рослинництві. В наступний період предмет був ще більш прагматизований і фахово спрямований (рис. 1).

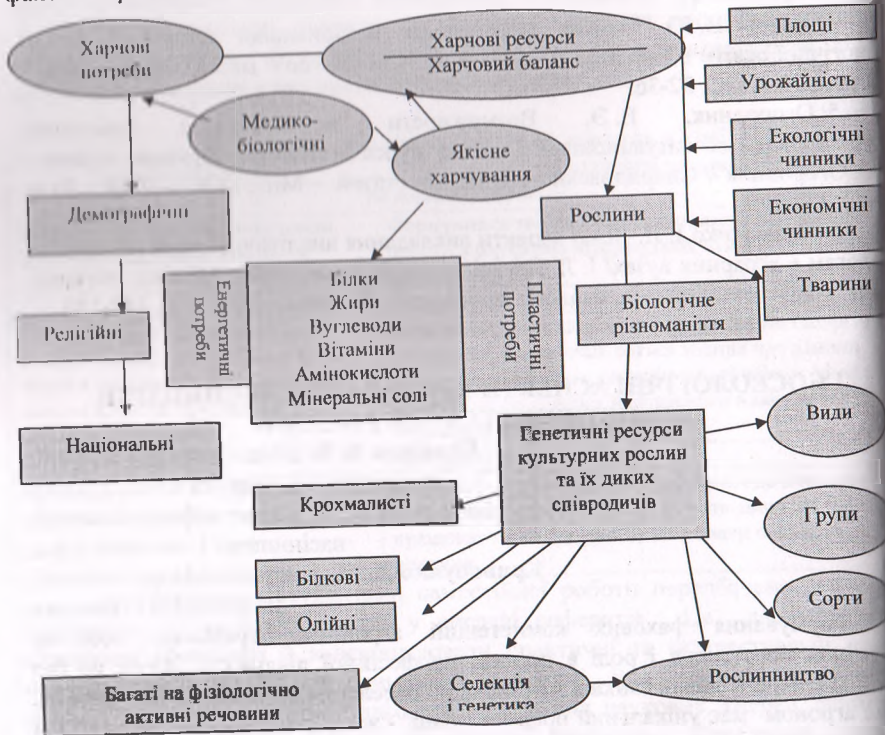

Рис. 1. Структурна схема понять та міжпредметних зв'язків

Курс «Генетичні ресурси рослин» хоч і є вибіркоким але є зв'язуючим

взаємодії між декількома обов'язковими дисциплінами. В першу чергу між «Генетикою», «Рослинництвом» та «Селекцією та насінництвом». Об'єктом вивчення є культурні рослини та їх дикі співродичі. Дякуючи розширенню екологічного землеробства на поля поступово повертаються не тільки культури, які в останні десятиліття не вирощувались взагалі або мало вирощувались (пшениця польба, сочевиця), але і стародавні (пшениці спельта, шарозерна).

Програма курсу передбачає ознайомлення також з генетичними ресурсами сільськогосподарських культур які, хоч і не вирощуються в Україні, але мають велике значення в світовому харчовому балансі та торгівлі.

Для забезпечення високого рівня викладання створено чітку систему методичного забезпечення:

1. Опорний конспект лекційного курсу. Викладання лекційного матеріалу забезпечується мультимедійним супроводом, оскільки відеоряд допомагає ерашному засвоєнню матеріалу.

2. Методичні вказівки для проведення лабораторних робіт, які забезпечені сировиною, сноповим та іншими видами насочного матеріалу.

3. Методичними вказівками для самостійної роботи.

Список використаних джерел

1. Рябчун В. К. Шляхи збагачення Національного генбанку рослин України / В.К. Рябчун, Н.В. Кузьмишина, Р.Л. Богуславський, В.М. Бондаренко, В.А. Музафарова, С. М. Холод, С. Г. Холод, О. О. Курдін / Науковий журнал Генетичні ресурси рослин, № 14, Харків 2014, С 5-22.

2. Колісник А. В. Професор Н. М. Чекаліна як фундатор курсу «Генетичні ресурси рослин» / А. В.Колісник / Тези Міжнародної науково-практичної конференції Генофонд рослин та його використання в сучасні селекції. Присвяченої пам'яті професора М. М. Чекаліна. Полтава 2014 р., С 55-56.

ВАСТОСУВАННЯ СУЧАСНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ВИКЛАДАННЯ ЛЕКЦІЙНОГО МАТЕРІАЛУ ДИСЦИПЛІН ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ ДЛЯ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Баган А. В., доцент кафедри селекції, насінництва та генетики, к.с.-г.н.,

Барат Ю. М., доцент кафедри селекції, насінництва та генетики, к.с.-г.н.

На сучасному етапі лекція повинна виступати і як метод навчання, який створює фундаментальну базу знань студентів з кожної дисципліни, що передбачена навчальним планом, і як організаційна форма навчання – тобто спосіб інтерактивної взаємодії викладача і студентів.

Реалізація завдань удосконалення лекційного викладання матеріалу потребує від кожного творчопрацюючого викладача впровадження інноваційних методів навчання на всіх етапах навчального процесу.

Сучасний студент, який вільно володіє комп'ютером, якого важко чимось здивувати та здивувати, наштовкує нас, викладачів, на перехід від переважно традиціоналізму до впровадження нових форм і методів

проведення лекційного заняття, до пошуків нових підходів, до переосмислення навчального матеріалу [1-2].

Традиційна лекція спеціалізованих дисциплін, як правило, має суто інформаційний характер і побудована переважно на активності викладача, а студента, на нашу думку, повинна відійти у минуле. Тільки лекція, яка дозволяє поєднати керуючу роль педагога з високою активністю студентів на основі використання сучасних інноваційних (мультимедійних, інформаційних технологій), дає можливість опрацювання великого масиву інформації, налагодження оперативного зворотного зв'язку зі студентами, інтенсифікації педагогічної праці, мобілізації мислення, знань та умінь студента та, підсумок, досягнення високих результатів навчальної діяльності.

Проблемна лекція – це апробація багатоваріантних підходів до рішення представленої проблеми. Вона активізує особистий пошук студентів, пошук та досліду діяльність. На перших етапах у групах з високим рівнем пізнавальної діяльності під час викладання дисципліни можна побудувати лекцію таким чином, що сам ставить проблему і на очах у групи демонструє можливі шляхи її вирішення.

Лекція-конференція. Проводиться за схемою наукових конференцій. Складається із заздалегідь поставленої проблеми і системи доповідей (доповіді) по кожному питанню, що висвітлює проблему. При цьому висловлюється як логічно закінчений текст, який є результатом самостійної роботи студента. Функція викладача полягає у керуванні підготовкою таких доповідей до лекції. Під час лекції даної дисципліни викладач може дещо узагальнити матеріал, допомогти "лектору-початківцю" з числа студентів, якщо йому зовсім вдається відповісти на питання аудиторії.

Лекція-бесіда. Окрім питань студентів, вона допускає викладення не тільки своєї точки зору з того чи іншого питання. На такому занятті викладач і повинен ставити питання студентам, щоб почути їх висловлювання, викладати їх позиції. Так утворюється підґрунтя для обміну думками, для бесіди.

Лекція-бесіда може перетворитись в *лекцію-диспут*, і, так би мовити, природним шляхом, і в результаті запланованих дій викладача. Одна з функцій педагога – короткий виступ на початку зустрічі, але потім йде не про розмова (діалог) зі студентами, а полемічна бесіда. Функції викладача передбачають таку постановку питань, яка веде до зіткнення думок, відповідно, до пошуку аргументів, до поглибленого аналізу проблем, розглядаються.

Відео-лекція. Допомогає розвитку наочно-образного мислення студентів. Викладач здійснює підбір необхідних відео (кіно) матеріалів по темі, що вивчається.

Лекція-екскурсія. Досить нетрадиційний вид лекції, оскільки проводиться не у звичній для всіх аудиторії, а передбачає виїзд безпосередньо до підприємства та науково-дослідні установи згідно тематики. Сама обстановка стає своєрідною наочністю, яку неможливо відтворити в умовах навчального закладу [3-5].

Таким чином, читання лекцій за сучасними технологіями здатна злати

теретини, який глибоко засів у свідомості студента, що йому повинні «надати» певні знання, і замінити його на розуміння того, що від повинен «виробнювати» знання власними зусиллями. Звичайно, кожна інновація, що впроваджується у навчальний процес, погребує чималих зусиль, багато часу і енергії для реалізації.

Тому, перед викладачами вищих навчальних закладів стоїть завдання розроблення та впровадження таких прийомів і методів навчання, які б ставили на мету активізацію творчого потенціалу студента та стимулювали б його бажання навчатися. При цьому необхідно враховувати, що універсальної технології немає, а тому викладач повинен розробити власний технологічний підхід інноваційного вдосконалення навчального процесу.

Список використаних джерел

1. Гурч Л. М. Впровадження інноваційних педагогічних технологій: проблеми сучасності / Л. М. Гурч // Проб. і персп. розв. фін. системи України. — 2001. — Вип. 9. — С. 151-153.
2. Дичківська І. М. Інноваційні педагогічні технології: Навч. посіб. / І. М. Дичківська — К.: Академвидав, 2004 — 132 с.
3. Мельник Т. Проблеми та перспективи інтерактивності навчального процесу / Т. Мельник // Ситуаційна методика навчання: український досвід. — Київ: Центр інновацій та розвитку, 2001. — С. 33-39.
4. Нові технології навчання: Наук.-метод. зб. — Вип. 29. — К., 2001. — 135 с.
5. Шевченко Н. Інновації в освіті — виклик часу / Н. Шевченко // Проблеми освіти. — 2008. — Вип. 54. — С. 19-24.

КОМПЕТЕНТІСНИЙ ПІДХІД ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ З АГРОНОМІЇ НА КАФЕДРІ РОСЛИННИЦТВА

Кочерга А. А., доцент кафедри рослинництва, к.с.-г.н., доцент,

Філоненко С. В., доцент кафедри рослинництва, к.с.-г.н., доцент

Поліпшення якості освіти є актуальною проблемою не лише для України, а й для всієї світової спільноти, оскільки відповідає вимогам Болонського процесу, що є відправною точкою інтеграції вітчизняної освіти з європейською. Сучасне життя вимагає у здобувачів вищої освіти не тільки опанування ними міцту фіхових предметів, але й формування у майбутніх фахівців відкритості до нових знань та мобільності, що передбачає їх уміння швидко орієнтуватися в спеціфічних питаннях сільськогосподарського виробництва в цілому та агрономії зокрема. Крім того, сучасний агроном має бути високоморальною особистістю, здатною усвідомити своє місце у світі та соціумі, бути спроможним до рефлексії власних вчинків та вчинків інших людей.

Слід зазначити, що в нинішніх умовах інтенсивного розвитку науково-технічного прогресу спостерігається тенденція швидкого старіння знань і фахівців, що проявляється у відставанні їх особистісних знань та досвіду від передових розробок, різних новацій та сучасних вимог, які